

מה:

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מסורת הש"ס

יא א מ"י ע"ס ה' טו
י"ב ב ג ד מ"י ע"ס ה'
ט ע"ש"ע ע"ס ספיק
ח :

כ ה ה"י ס"ב וספיק ט'
כא ו מ"י ס"ב מהל'
טעמא חוכלין הלכה
יח :

כב ז ח מ"י ס"ב מהל'
מח ה"י ז פמג
עשין לט ט"ס"ע ה"ח מ"י
תמג ס"פ"ה ז'
כג ז מ"י ס"ב מהל'
מקומא חוכלין הלכה י'
פמג עשין תמג :

רבינו חננאל

קשיין אהר"י אמר רב
הונא סמי קמייתא דקיליא
היא קמי חריחא דריא
חריחא. ורב יוסף אמר
תנא היא. רחמיא פת
שפשיפה חייב לבער מפני
שיכול לשוחק ולתמן
בה כמה עיסות אחרות.
ו' שפעין בן אלעזר
אמר כמה דברים אמורים
במקיימת לאכילה. אבל
סופת שאור ויחודה
לישיבה בטלה. מכלל
חוק סבר כל דת א"ע
דמכלל ליה לא בטל.
ח"ק דתנאי כלשנא
כתור ר' יסעון כותניא
כלשנא קמא. אמר ליה
אבי רוב יוסף שנית כות
פחות מכות סאי, אלא
הא דא ר' יסעור. וא
לחוק כותי במקום העשיר
דחוק חוצין ויבנה. במקום
לישה. אבל פחות מכות
לישה. לא. והתנאי כותי במקום
העשיר לחוק אינו חוצין
ואינו עובר. שלא במקום
לישה. וכל שכן פחות
מכות שאפילו במקום
שאינו עשיר לחוק אינו
עובר. אמר רב אשי לא
חייב שלא במקום לישה
אחור אנא. כגון ספס
שליש בה אלא על ספס
אנא הוא שלא במקום
לישה. והתנאי רב אשי
דשטיא שנייא דאביי.
ש"י דהילכתא כותיה.
אמר שמואל דרב הלכה
כ"י שפסח כופת שאור.
והוא דעם פניה בטיש. שני
הוא ויהי חמץ וחזו
לשפילו פחות מכית לא
בעי בעינין. ואין כל
עיסו יטל החוט ונטילין
לחוק חזו חזו זה עב
וחזו חזו חזו חזו חזו
מקיימת לה במקום העשיר
לחוק. אפילו במקום לישה
דפחות מכית אינו עובר.
אבל כותי עובר. ואם החוט
מצרפון. ומצא כותי במקום
אחר אומר. אמר שלא
לחוק. אמר אביי אינו יטל
החוט אלא בעריבה. אבל
בכית אפילו אין ביניהם
חוט חייב לבער. מאי
טעמא ומגן רבניש תפלי
אודרי והו ליה כות
מיקא אחרי. איביא ליה
כ"י ועליה. בית האכסדרה
שני בתים זה לזה סמוכה
היה. ועלו בחיקו וכל
חיקו דאיסורא לחומרא.
ל"א לא שפשיפה ונספלה
דמילתא אדם והבלב יכול
לאכלה ספסא טבא
אוכלין בכביצה. וישתת
עם הטמאה פסח. משום
כי נתן אמר אין
טעמא. וקיימא לן בח"ק.

כופת שאור שיחדה לשיבה בש"ה. אע"פ שראוי לאכילה כיון שאין מקיימן אוחו לאכילה כגולה כמו לענין טומאה לחמירין כדעור והרובט (חולין דף קעט.) דכטלה אע"פ שראוי לאכילה כדאמרין התם בית שסיככו בזרעים טהרו וטומאתו לאו דאורייתא דלי דאורייתא א"כ מנינו אולכ"ס דמטמאי טומאה חמורה ומשני כשמיש מעשה עץ זמיש משמע דמירי כדאוי לאכילה ונראה לר"י דכי היכי דפליגי לענין טומאה נפרק צמה צמה (שבת דף נג.) דרבנן סברי דכל הכלים עולין מטומאתם כשניו מעשה ורבי יהודה סבר דלא אמרינן שינוי מעשה לחקן אלא לקלקל הכי נמי פליגי גבי טומאת גגל

לאכילה אבל כופת שאור שיחדה לשיבה בטלה מדאמר ר' שמעון בן אלעזר בטלה מכלל רחנא קמא סבר לא בטלה אלמא קסבר כל כות אע"ג דמבטל לא בטיל אמר ליה אביי תרצת בכיות פחות מכיות מי תרצת אלא הא והא ר' שמעון בן אלעזר היא ולא קשיא אלא במקום לישה הא שלא במקום לישה אמר רב אשי לא תימא שלא במקום לישה אגבה דאגנא אלא אשפתא דאגנא פשימא מהו דתימא זמנא דאטיף וזמני להתם קא משמע לן א"ר נחמן אמר רב הלכה כר' שמעון בן אלעזר איני והאמר רב יצחק בר אשי אמר רב א"ם טח פניה בטיש בטלה טח אין לא טח לא מאן דמתני הא לא מתני הא איכא דאמרי אמר רב נחמן אמר רב אין הלכה כר' שמעון בן אלעזר דאמר רב יצחק בר אשי אמר רב אם טח פניה בטיש בטלה וכו' אמר רב נחמן אמר שמואל יבכשני חצאי זיתים וחוט של בצק ביניהן רואין כל שאילו ינטל החוט וניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אינו חייב לבער אמר עולא ז"ל אמרין אלא בעריבה אבל בבית חייב לבער מאי טעמא דימנין דכנישי להו ונפלי גבי הדדי אמר עולא יבעו במעריבא בית ועלייה מהו בית ואכסדרא מהו ושני בתים זה לפנים מזה מהו תיקו י"ת"ר הפת שעפשיפה ונפסלה מלאכול לאדם והכלב יכול לאוכלה מטמאה טומאת אוכלין בכביצה ונשרפת עם הטמאה בפסח משום ר' נתן אמרו אינה מטמאה כמאן אולא הא דתנן י"ב כלל אמרו כשהרות כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול לכלב כמאן דלא כר' נתן תנו רבנן י"ב עירבת העבדנין שנתן לתוכה קמח תוך שלשה ימים חייב לבער קודם שלשה ימים אינו חייב לבער אמר ר' נתן כמה דברים אמורים שלא נתן לתוכה עורות אבל נתן לתוכה עורות אפילו תוך שלשה אין חייב לבער אמר רבא ה"לכה כר' נתן אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת. וכן לענין טומאה רבא מקפיד עליו חוצין ואם רוצה בקיומה הרי הוא בעריבה. מי דמי התם כשיעורא תליא מילתא הבא בקפידא תליא מילתא אמר רב יהודה אימא ולענין הטימאה אינו כן א"ל אביי הא וכן לענין טומאה קתני אלא אמר אביי הכי קאמר וכן לענין

אינו חוצין ואינו עובר במקום שאין עשוי לחוק חוצין ועובר כמה דברים אמורים בפחות מכיות אבל בכיות אפילו במקום העשוי לחוק חוצין ועובר קשיין אהר"י אמר רב הונא סמי קילתא מקמי חמירא. ר"ב יוסף אמר תנאי שקלתא מעלמא תנאי היא דתנאי הפת שעפשיפה חייב לבער מפני שראוי לשוחקה ולחמוץ בה כמה עיסות אחרות רבי שמעון בן אלעזר אמר כמה דברים אמורים במקיימת

לאכילה אבל כופת שאור שיחדה לשיבה בטלה מדאמר ר' שמעון בן אלעזר בטלה מכלל רחנא קמא סבר לא בטלה אלמא קסבר כל כות אע"ג דמבטל לא בטיל אמר ליה אביי תרצת בכיות פחות מכיות מי תרצת אלא הא והא ר' שמעון בן אלעזר היא ולא קשיא אלא במקום לישה הא שלא במקום לישה אמר רב אשי לא תימא שלא במקום לישה אגבה דאגנא אלא אשפתא דאגנא פשימא מהו דתימא זמנא דאטיף וזמני להתם קא משמע לן א"ר נחמן אמר רב הלכה כר' שמעון בן אלעזר איני והאמר רב יצחק בר אשי אמר רב א"ם טח פניה בטיש בטלה טח אין לא טח לא מאן דמתני הא לא מתני הא איכא דאמרי אמר רב נחמן אמר רב אין הלכה כר' שמעון בן אלעזר דאמר רב יצחק בר אשי אמר רב אם טח פניה בטיש בטלה וכו' אמר רב נחמן אמר שמואל יבכשני חצאי זיתים וחוט של בצק ביניהן רואין כל שאילו ינטל החוט וניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אינו חייב לבער אמר עולא ז"ל אמרין אלא בעריבה אבל בבית חייב לבער מאי טעמא דימנין דכנישי להו ונפלי גבי הדדי אמר עולא יבעו במעריבא בית ועלייה מהו בית ואכסדרא מהו ושני בתים זה לפנים מזה מהו תיקו י"ת"ר הפת שעפשיפה ונפסלה מלאכול לאדם והכלב יכול לאוכלה מטמאה טומאת אוכלין בכביצה ונשרפת עם הטמאה בפסח משום ר' נתן אמרו אינה מטמאה כמאן אולא הא דתנן י"ב כלל אמרו כשהרות כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול לכלב כמאן דלא כר' נתן תנו רבנן י"ב עירבת העבדנין שנתן לתוכה קמח תוך שלשה ימים חייב לבער קודם שלשה ימים אינו חייב לבער אמר ר' נתן כמה דברים אמורים שלא נתן לתוכה עורות אבל נתן לתוכה עורות אפילו תוך שלשה אין חייב לבער אמר רבא ה"לכה כר' נתן אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת. וכן לענין טומאה רבא מקפיד עליו חוצין ואם רוצה בקיומה הרי הוא בעריבה. מי דמי התם כשיעורא תליא מילתא הבא בקפידא תליא מילתא אמר רב יהודה אימא ולענין הטימאה אינו כן א"ל אביי הא וכן לענין טומאה קתני אלא אמר אביי הכי קאמר וכן לענין

אינו חוצין ואינו עובר במקום שאין עשוי לחוק חוצין ועובר כמה דברים אמורים בפחות מכיות אבל בכיות אפילו במקום העשוי לחוק חוצין ועובר קשיין אהר"י אמר רב הונא סמי קילתא מקמי חמירא. ר"ב יוסף אמר תנאי שקלתא מעלמא תנאי היא דתנאי הפת שעפשיפה חייב לבער מפני שראוי לשוחקה ולחמוץ בה כמה עיסות אחרות רבי שמעון בן אלעזר אמר כמה דברים אמורים במקיימת לאכילה אבל כופת שאור שיחדה לשיבה בטלה מדאמר ר' שמעון בן אלעזר בטלה מכלל רחנא קמא סבר לא בטלה אלמא קסבר כל כות אע"ג דמבטל לא בטיל אמר ליה אביי תרצת בכיות פחות מכיות מי תרצת אלא הא והא ר' שמעון בן אלעזר היא ולא קשיא אלא במקום לישה הא שלא במקום לישה אמר רב אשי לא תימא שלא במקום לישה אגבה דאגנא אלא אשפתא דאגנא פשימא מהו דתימא זמנא דאטיף וזמני להתם קא משמע לן א"ר נחמן אמר רב הלכה כר' שמעון בן אלעזר איני והאמר רב יצחק בר אשי אמר רב א"ם טח פניה בטיש בטלה טח אין לא טח לא מאן דמתני הא לא מתני הא איכא דאמרי אמר רב נחמן אמר רב אין הלכה כר' שמעון בן אלעזר דאמר רב יצחק בר אשי אמר רב אם טח פניה בטיש בטלה וכו' אמר רב נחמן אמר שמואל יבכשני חצאי זיתים וחוט של בצק ביניהן רואין כל שאילו ינטל החוט וניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אינו חייב לבער אמר עולא ז"ל אמרין אלא בעריבה אבל בבית חייב לבער מאי טעמא דימנין דכנישי להו ונפלי גבי הדדי אמר עולא יבעו במעריבא בית ועלייה מהו בית ואכסדרא מהו ושני בתים זה לפנים מזה מהו תיקו י"ת"ר הפת שעפשיפה ונפסלה מלאכול לאדם והכלב יכול לאוכלה מטמאה טומאת אוכלין בכביצה ונשרפת עם הטמאה בפסח משום ר' נתן אמרו אינה מטמאה כמאן אולא הא דתנן י"ב כלל אמרו כשהרות כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול לכלב כמאן דלא כר' נתן תנו רבנן י"ב עירבת העבדנין שנתן לתוכה קמח תוך שלשה ימים חייב לבער קודם שלשה ימים אינו חייב לבער אמר ר' נתן כמה דברים אמורים שלא נתן לתוכה עורות אבל נתן לתוכה עורות אפילו תוך שלשה אין חייב לבער אמר רבא ה"לכה כר' נתן אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת. וכן לענין טומאה רבא מקפיד עליו חוצין ואם רוצה בקיומה הרי הוא בעריבה. מי דמי התם כשיעורא תליא מילתא הבא בקפידא תליא מילתא אמר רב יהודה אימא ולענין הטימאה אינו כן א"ל אביי הא וכן לענין טומאה קתני אלא אמר אביי הכי קאמר וכן לענין

לענין רש"י

מוסף רש"י

תנאי שקלת מעלמא. איכא ט"ס שאין אהת מולא מילא שמתקין כן דתיקין הן חמירי חמירא חלל כמך יחלל כמך (שבת נ"ג.) כופת שאור. מוטרייל לענין שיחדה לשיבה בטלה. מחמת חתן וחזני עובר עליו כפסח משום שאור לא יחלל כדמייסא (חולין קכ"ט.)

רבינו חננאל (המשך)

דחזו כותיה. כלל אמרו כשהרות. כל המיוחד לאכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול לכלב. ח"ק עירבת העבדנין שנתן לתוכה קמח כשנים עשר או כשלושה עשר ליטין חייב לבער. באחר עשר אין חייב לבער. וכיש מקום ב"רא שלא נתן לתוכו עורות. אבל נתן לתוכו עורות אפילו שעה אחת אינו חייב לבער. וכן הלכה. חוספא. הקילוי והאספליית ורתישי שנתן לתוכן קמח אין צריך לבער. מלוגמא סתמיהא אין צריך לבער. וכן לענין הטמאה. אם בעץ זה שבעריבה מקפיד עליו וחמץ לקלפיו חוצין ולא עלתה לו טבילה. ואם רוצה בקיומו כדי להיות המדק סתים הרי הוא בעריבה ואינו חוצין. ואקשיין וכן לענין הטמאה מכלל שרין זה כדיו זה. והא בפסח כשיעור כותי חייב. ובטמאה בקפידא תליא טיילא. ואינו דומה זה לזה.

דכיון דמהי פורתא לחוק עיפה כשמשפשיין ולשין ע"ס נטיל וצלא במקום לישה כגון שפה עליונה לא איירי האי מנא מידי ומודה הוא בה דלפילו פחות מכית לא בטיל ציה. ומנא כהמא הכי קאמר מקום העשיר לחוק עיפה כגון דפנות אינו חוצין בפחות מכיות והכי נמי אמרין בקמייתא מקום שאין עשוי לחוק כגון שפה העליונה חוצין ואף על גב דליכא כית והכי נמי אמרין בקמייתא וכית אפילו בדפנות חוצין והכי נמי מנא בקמייתא: לא סימא שלא במקום לישה. דאמרין ביה דלפילו צליר מכית חוצין היינו גבה דלגנא מנחון צבל שפתא דלגנא קרי מקום לישה ונטיל ציה פחות מכית: אלא שפסא דלגנא. נמי קרי שלא מקום לישה ולא בטיל ציה צליר מכית: כללל דמרוויחו מנא שפה עליונה אפילו פחות מכית עובר שוליים אפילו כית אינו עובר דפנות כית עובר פחות מכית אינו עובר: וימנין דאטיף. פעמים שהיא חפה על שפה עליונה והוי מקום לישה: כרבי שמעון בן אלעזר. דכיון דכטלה כטלה ואפילו טובא: טח פניה. של כופת שאור לתקנה לשיבה: מאן דמפטי הא. משמיה דרב לא מתני הא ואמרו ר' יונה ואלעזר דרב: שני חלאי ויסים. כסדיקי העריבה: חייב לבער. חוט מלרפן והוי כית במקום אחד ובדפנות קאי: לא אמרין. דלם אין נטילין עמו אינו חייב לבער אלא בעריבה דקנישי בה: אבל כית. אפילו שני חלאי וימים שאין חוט מלרפן חייב לבער: וימנין דכניש להו. מכד הבית ונפלי אהדדי: כים ועלייה. חזי זית כבית וחזי זית עלייה מי חיישין לנכוש דילמא כניש להו ותחברין או לא. אם ממנא לומר בית ועלייה לא חיישין דהא לא מקרי דאי נפיל נהוי מכיון כנגד התחמון בית ואכסדרה מהו. ואם ממנא לומר בית ואכסדרה שדרך האכסדרה נכניסין ויואלין לבית ממד ואין מחילת פלימות מולאזת כניסה שיש חלונות ופתחים ואכסדרה הרבה מלד זה והוי כהד ביתא וחיישין דכניש כיבודי בית ואכסדרה: שני פסוס זה לפנים מזה. ונכנין לפנינו דרך החילון צבל אין שמתקין שוב מלרפן מהו מלד לזה כבית ואכסדרה מהו מי חיישין דכניש כיבודי בית זה כזה או לא: ונפסלה מלאכול לאדם. ונתקלקלה צעיסוסה ממחלל אדם: מטמאה עומאס אוכלין. דכל זמן שהיא ראויה לכלב לא פקע תורת אוכל מניה: ונשרפס עם הטמאה כפסח. אם תרומה טהורה היא דכיון דלא חזיא לחדס מומר לטמאה צדיס ואפילו לרבי יוסי דלמר כפרק קמא (דף ד.) זו לעמטה וזו לעמטה: המיוחד לאוכל אדם. ומל עליו שם אוכל עמא לעולם ואפילו נתקלקל מאכילת אדם עד שיפסל מאכילת כלב: כדכדנין. שנתמנין צה עורות לעבד עורות כה עורות לעבד עורות: רבי יוסף אמר. חייב לבער ואפילו היו צה עורות: קודם שלשה ימים. ככר שנתקלקלה ע"י ריח הכלי ואף על פי שלא נתן לתוכה עורות: רבי נחן אומר. לא נתן לתוכה עורות מודיעה לך דמון שלשה ימים חייב לבער ואחר שלשה ימים לא שנתקלקלה מריח הכלי אצל נתן לתוכה עורות כקמח ציטלה ממורת חמץ: אם מקפיד עליו. שעתיד לטעמו חוצין ואין טבילה עולה לה: כקיומו. שיתקיים כקדקו לפסוס: מי דמי. דקתני וכן התם גבי פסח כשיעורא כבית ופחות מכית תליא מילתא והכא תליא מילתא כקפידא לא שנה פורתא ולא שנה טובא: לענין